

Finansman Gider Kısıtlaması Uygulamada Yaşanan Sorunlar Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

İsmail Hakkı GÜNEŞ

SUNUM PLANI

- 1) KRONOLOJİK SÜREÇ VE DÜZENLEME
- 2) YAŞANAN SORUNLAR
- 3) SORULARA CEVAPLAR

Finansman Gideri (Financing expense) = Yabancı kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğan her türlü faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ,factoring kuruluşlarına verilen iskonto bedelleri ve benzeri adlar altında yapılmış olan *gider* ve *maliyet* unsurlarını ifade etmektedir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

FİNANSMAN GİDER KISITLAMASI UYGULAMASI

6322 sayılı Kanunun 37'nci maddesiyle 1/1/2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere 5520 sayılı Kanunun 11'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (i) bendiyle; **Kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri dışında**, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin **faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları** toplamının %10'unu aşmamak üzere Cumhurbaşkanınca kararlaştırılan kısmı kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) olarak kabul edilmiştir.

Ayrıca, bu oranı sektörler itibarıyla farklılaştırmaya Cumhurbaşkanı, bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarına uygulanmak üzere söz konusu gider ve maliyet unsurlarının %10'unun kurum kazancının tespitinde indiriminin kabul edilmeyeceği düzenlenmiştir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşmış olan kurumlar vergisi mükelleflerinin, aşan kısım ile sınırlı olmak üzere, yabancı kaynaklara ilişkin **faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'luk kısmı, kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınacaktır.**

Özkaynak tutarını aşan yabancı kaynaklara ilişkin olarak **faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurlarından, yatırımın maliyetine eklenmiş olan yabancı kaynaklardan doğan gider ve maliyet unsurları ise %10'luk bu kısıtlamaya tabi tutulmayacaktır.**

Kanunun 11'inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde düzenlenen finansman gider kısıtlaması, yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan kurumlar vergisi mükellefleri hakkında uygulanacaktır. Ayrıca, finansman gider kısıtlaması uygulamasında, yabancı kaynak ve öz kaynak mukayesesi gerekmekte olduğundan bu düzenleme bilanço esasına tabi mükellefler için geçerli olup işletme hesabı esasına tabi mükellefler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

- √ **Emeklilik şirketleri**
- √ **Mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri ve finansal holding şirketleri**
- √ **Sigorta ve reasürans şirketleri**
- √ **Finansal kiralama, faktoring, finansman şirketleri ve tasarruf finansman şirketleri**
- √ **Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunan kurumlar**

şeklinde sayılmıştır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Düzenlemenin Yürürlük Tarihinden Önce Yapılan (1/1/2013 Tarihi) Borçlanmalara İlişkin Finansman Giderlerinin Durumu;

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun "Kabul edilmeyen indirimler" başlıklı 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde yer alan finansman gider kısıtlamasına ilişkin düzenleme 1/1/2013 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olup bu tarihten itibaren (bu tarih dahil) sağlanan finansman hizmetleri veya akdedilen kredi sözleşmeleri nedeniyle oluşan finansman giderleri , 3/2/2021 tarihli ve 3490 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemlerine uygulanmak üzere yürürlüğe giren finansman gider kısıtlamasının hesabında dikkate alınacaktır.

Bu nedenle, dönem sonu itibarıyla kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, 1/1/2013 tarihinden itibaren sağlanan yabancı kaynaklara ilişkin olarak mahiyet ve tutar itibarıyla 1/1/2021 tarihinden itibaren kesinleşen gider ve maliyet unsurları gider kısıtlamasına tabi tutulacaktır. Öte yandan, 1/1/2021 tarihinden önce mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleşerek tahakkuk ve dönemselik ilkeleri gereği 2020 ve önceki yıllarda kurum kazancının tespitinde dikkate alınmış olan finansman giderlerinin finansman gider kısıtlamasına tabi tutulması söz konusu olmayacaktır.

**25 MAYIS 2021 TARİH 31491 SAYILI RESMÎ GAZETEDE YAYIMLANAN TEBLİĞ İLE
KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 1)'NDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMIŞTIR.**

KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞ (SERİ NO: 18)

MADDE 1 – 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)’nin **“11. Kabul Edilmeyen İndirimler”** başlıklı bölümünün **“11.12. Kanunen yasaklanmış fiiller nedeniyle katlanılan giderler”** alt başlıklı bölümünden sonra gelmek üzere **“11.13. Finansman gider kısıtlaması”** başlıklı alt bölüm eklenmiştir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan ***kurumlar vergisi mükellefleri*** hakkında uygulanacaktır.

Ayrıca, finansman gider kısıtlaması uygulamasında, yabancı kaynak ve öz kaynak mukayesesi gerekmekte olduğundan bu düzenleme ***bilanço esasına tabi mükellefler*** için geçerli olup işletme hesabı esasına tabi mükellefler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Gider ve maliyet unsurlarından **yatırımın maliyetine** eklenenler gider kısıtlaması kapsamı dışındadırlar.

Bir gider veya maliyet unsurunun gider kısıtlamasına konu edilmesi için bunların yabancı kaynak kullanımına ve bu kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğmuş olması gerekmektedir.

Teminat mektubu komisyonları, tahvil ihracı ile ilgili olarak yapılan baskı ve benzeri giderler ile ipotek masrafları gibi herhangi bir yabancı kaynak kullanımına bağlı olmaksızın yapılan giderlerin gider ***kısıtlamasına konu edilmesi söz konusu değildir***. Aynı şekilde bir finansman gideri olmayıp finansman geliri azalması niteliğinde olan ***erken ödeme iskontoları*** veya peşin ödeme iskontoları da finansman gider kısıtlaması kapsamı dışındadır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Kur farkı giderleri gider kısıtlaması kapsamında değerlendirilecek, fakat satış bedelinin belirli bir vade sonunda ödenmesine ilişkin olarak, mükelleflerin Vergi Usul Kanununa göre düzenlenen bilançolarında izlenen **“satıcılar”** vb. hesaplar için **finansman gideri hesaplanmaması** halinde bu işlemler için ayrıca ayrıştırma yapılarak satış bedelinin belirli bir ***kısmı gider kısıtlamasına tabi tutulmayacaktır.***

Kredi sözleşmelerine ilişkin olarak ödenen damga vergisi veya banka havale ücretlerine ilişkin ödenen banka ve sigorta muameleleri vergisi gibi bir yabancı kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğmayan gider ve maliyet unsurları **finansman gider kısıtlaması uygulamasına tabi olmayacaktır.** Bu giderlerden kredi faizleri üzerinden hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisi gibi bir yabancı kaynağın işletmede kullanım süresine bağlı olarak doğanların ise finansman gider kısıtlaması uygulamasına konu edileceği açıktır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Ayrıca, işletmelerce banka vb. kurumlardan temin edilen kredilerin, bu işletmelerin üzerinde herhangi bir finansman yükü kalmaksızın grup şirketlerine aktarılması halinde, bu kredilere ilişkin finansman giderinin, krediyi devralan ve fiilen kullanan şirket bünyesinde **gider kısıtlamasına tabi tutulması gerekmektedir.**

Öte yandan, imalatçı veya tedarikçi şirketlerle imzalanan aracılı ihracat sözleşmesine dayanarak **dış ticaret sermaye şirketleri** ve **sektörel dış ticaret şirketleri** üzerinden aynı değerle alınıp aynı değerle ihracatı gerçekleştirilen, malın üretimi veya tedarikine ilişkin tüm yükümlülüklerden doğrudan ve münhasıran imalatçı veya tedarikçi şirketlerin sorumlu olması ve ihracattan doğan finansman yükünün aracılı ihracat sözleşmesinin tarafı olan imalatçı veya tedarikçi şirketlere aktarılması kaydıyla, bu işlemler nedeniyle **dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri nezdinde finansman gider kısıtlaması uygulanmayacaktır.**

Ancak, **dış ticaret sermaye şirketleri** ve **sektörel dış ticaret şirketlerinin kendi nam** ve hesabına yurt içinden satın aldıkları malların satışından doğan finansman giderleri **finansman gider kısıtlamasına** tabi tutulacaktır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

FİNANSMAN GİDER KISITLAMASINA ELEŞTRİSEL YAKLAŞIM

Öz kaynak kullanımını cazip hale getirdiği düşünülen yabancı kaynak kullanımını ise vergi yükünü artırarak bir nevi cezalandıran finansman gider kısıtlaması yıllar sonra tekrar vergi uygulamalarında yerini almıştır. Esasında işletmelerin öz kaynaklarının güçlenmesine hizmet eden nakdi sermaye artırımında faiz indirimi, varlık barışı, emisyon primi, yenileme fonu, geçmiş yıl karlarının/yedeklerinin sermayeye ilavesinin kar payı dağıtımını olarak nitelendirilmemesi, taşınmaz satış kazancı istinası gibi bir çok müessesenin varlığı dikkate alındığında yabancı kaynak kullanımının dolaylı yollarla da olsa vergilendirilmesi; özellikle salgın hastalık, savaş ve diğer çeşitli nedenlerle daha fazla finansa ihtiyaç duyulduğu buna karşın kredi kullanımının zorlaştığı günümüz gerçekliğiyle bağdaşmamaktadır. Vergi harcaması niteliğindeki muafiyet, istisna ve indirimlerin sayısı ve tutarları her geçen gün arttığı düşünüldüğünde amacın daha fazla vergi toplamak olduğu da söylenemez. Uygulamaya ilişkin zorluk, sorun ve tutarsızlıkları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

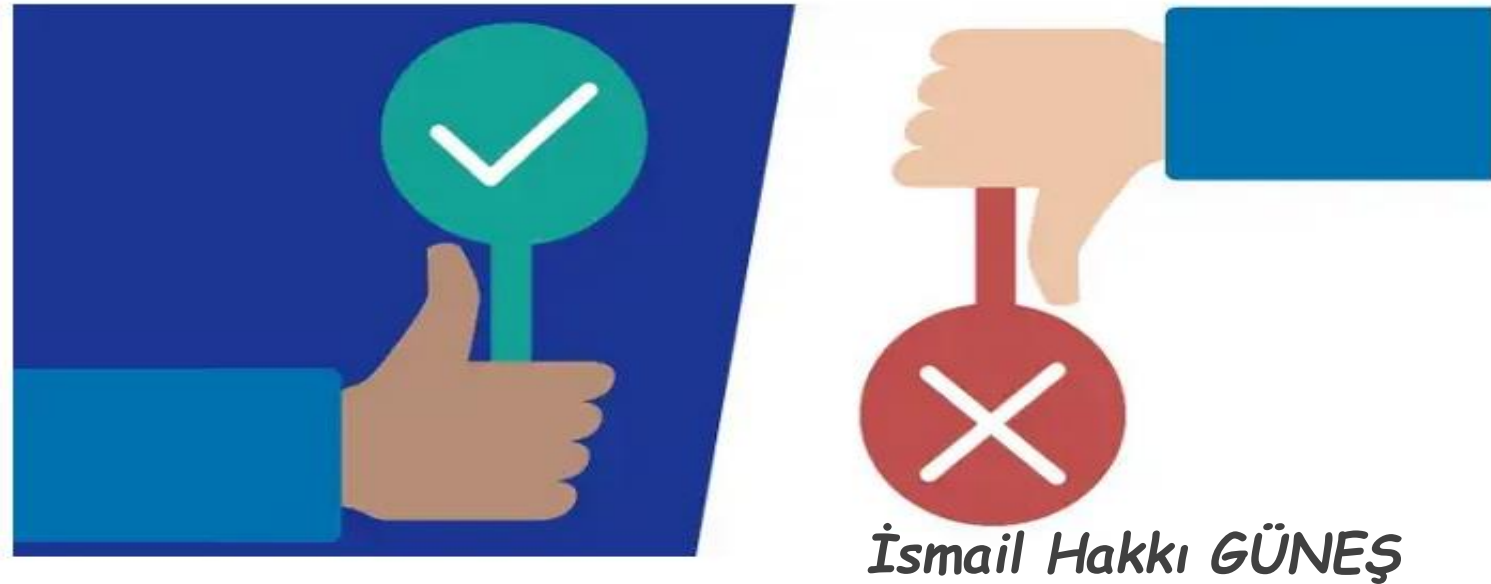
- ✓ Hesaplama yapılabilmesi için ara dönemlerde bilanço çıkarılması ve finansman gider kısıtlaması sonrasında vergi karşılığı ikmal edileceğinden hesaplama sonrasında bilançonun revize edilmesi gerekir. Her ne kadar tercihe göre bazı mükelleflerin e-defter beratlarının yüklenmesi üç ayda bir yapılsa da berat yüklenmesi aşamasında dahi muhasebe hesaplarının bilanço aşamasına getirecek bazı kayıtlarının (vergi karşılığı, peşin ödenen verginin devri, keşide çeklerinin borç senetleri hesabına devri gibi) yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Vergi mevzuatının sürekli değiştiği günümüzde mükelleflerin büyük bir kısmını kapsayan bu düzenlemenin haricen detaylı/karmaşık bir çalışma gerektirdiği ve bu durumun meslek mensuplarına ilave bir iş yükü getirdiği tartışılmazdır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

- ✓ Pasifte yer alan birçok muhasebe hesabının (326, 34, 350-357, 360, 361, 368, 37,38, 438, 44, 47, 48 gibi) finansman giderleriyle doğrudan ilişkisi bulunmamaktadır. Vergi ve sgk gibi amme alacaklarının geç ödenmesinden kaynaklı faiz, zam ve cezalar ile **kıdem tazminatı karşılıklarının tamamı ise zaten KKEG'dir.** Konuyu yıllara sari inşaat ve onarma işleri özelinde değerlendirdiğimizde ise iş bitimine kadar alınan hakedişler 350-358 kodlu hesaplarda maliyet ve giderler 170-178 kodlu hesaplarda takip edilmekte iş bitiminde ise bu hesaplar maliyet/satışlar hesabına devredilerek kapatılmaktadır. Anlaşılacağı üzere yıllara sari inşaat ve onarma işlerinde bu hesaplar aracı hesap olarak kullanılmakta ve finansman gider kısıtlaması hesaplamasında birbirleriyle mahsubuna dahi müsaade edilmemektedir. **Özetle oluşan bilançoda yabancı kaynaklar altında çeşitli gerekçelerle takip edilen ve finansman giderleriyle doğrudan ilişkisi olmayan tüm muhasebe hesaplarının finansman gider kısıtlaması esnasında ayıklanması yerinde olacaktır.**
- ✓ Özellikle kurlardaki hareketlilik nedeniyle işletmelerin önemli bir kısmı kur farkı zararına katlanmış bu durum karlılıklarını düşürmüş ya da dönemi zararla kapatmasına neden olmuştur. Kur korumalı mevduat sahiplerine KVK'nın geçici 14.maddesiyle kur farkı/faiz geliri istisnası sağlanırken finansman gider kısıtlaması uygulaması, kur farkından zarar eden mükelleflerin bu zararın bir kısmını dahi olsa vergi matrahından indirememesi sonucunu doğurmuştur. Tebliğde aynı kaynak ifadesinin ne anlama geldiği açıklanmamış olmakla birlikte netleştirme/mahsup imkânı sadece aynı kaynaktan edinilen borçlanmalara ilişkin kur farklarına öngörülmüştür. İşletmelerin ihtiyatlı davranarak ileri tarihli bir borcun temini amacıyla TL/döviz kredisi alması borcun vadesine kadar bu tutar üzerinden faiz/kur farkı kazancı elde ederek esasında kredinin maliyetini azaltma çabası günümüzde oldukça olağan hatta zaman zaman kaçınılmaz olup bu durumda dahi netleştirme yapılamamaktadır. Açıkladığımız nedenlerle **kur farklarının tamamıyla hesaplama dışı tutulması ya da en azından kaynağına bakılmaksızın kur farkları ve finansman gelir/giderlerinin netleştirilerek hesaplama dâhil edilmesi isabetli olacaktır.**

İsmail Hakkı GÜNEŞ

- ✓ Finansman giderlerinden yatırımın maliyetine zorunlu/ihtiyari pay verilenler kapsam dışında bırakılmış olmakla birlikte emtia'nın maliyetine pay verilen finansman giderleri konusunda böyle bir imkân sağlanmamıştır. Bilindiği üzere dönem sonu emtialar çoğunlukla varsayımsal yöntemlerle (ilk giren ilk çıkar, basit ortalama, hareketli ortalama) belirlenmekte fark maliyetlere intikal ettirilmektedir. Mevcut düzenlemeden VUK'un 262.maddesi gereği emtia maliyetine dâhil edilen finansman giderlerinin (görüşümüze göre) satışlarının maliyetiyle ilişkilendirildiği dönemde gider kısıtlamasına tabi tutulması gerektiği anlaşılmaktadır. Haliyle her bir emtia maliyetinin içerisindeki finansman giderlerinin takibinin zorluğu da düşünüldüğünde sağlıklı bir hesap yapılması oldukça zor olup **emtia maliyetine dâhil edilen finansman giderlerinin de kapsam dışı bırakılması gerekir.**
- ✓ **01/01/2021 Tarihinden önce kullanılan yabancı kaynakların bu tarihten sonrasına denk gelen finansman giderlerinin kısıtlamaya tabi tutulması hukuki güvenlik ilkesinin en önemli unsurlarından birisi olan belirlilik ilkesiyle çok da örtüşmediği ve uygulamanın 01/01/2021 tarihinden sonra kullanılan yabancı kaynaklarla sınırlı tutulmasının daha isabetli olacağı söylenebilir.**

Finansman Giderlerinin İndirim Olarak Dikkate Alınabilmesi ;

İşletmelerin ihtiyaç duyduğu belirli bir mali kaynağı öz sermaye ya da borç şeklinde kullanması vergilendirme sürecinde farklı sonuçlar doğurmaktadır. Kaynakların borçlanma suretiyle temininde borçlanma süresince finansman maliyeti olarak katlanılan faiz, vade farkı ve kur farkı gibi finansman maliyetinin unsurlarının giderleştirilmesi mümkündür.

Dolayısıyla kullanılan yabancı kaynağa ilişkin oluşan faiz, vade farkı ve kur farkı gibi unsurlar gider olarak dikkate alınarak işletmenin kazancından indirilecek ve işletmenin kazancının vergiye tabi olacak matrahını azaltacaktır. İşletme kazancı katlanılan ve indirim konusu yapılan yabancı kaynak maliyetleri kadar daha az vergilendirilecektir.

Yabancı kaynağı işletmeye tahsisi karşılığında finansman hizmetinin bedeli olarak faiz, vade farkı, kur farkı vb. şeklindeki tutarları elde eden taraf açısından bu değerler gelir niteliği taşıyacak ve vergiye tabi olacaktır

Bir gider veya maliyet unsurunun gider kısıtlamasına konu edilmesi için bunların **yabancı kaynak kullanımına ve bu kaynağın kullanım süresine bağlı olarak doğmuş olması** gerekmektedir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Tebliğde aşağıdaki giderlerin kısıtlamaya tabi olmadığı belirtilmiştir;

- Teminat mektubu komisyonları
- Tahvil ihracı ile ilgili olarak yapılan baskı ve benzeri giderler
- İpotek masrafları, gibi herhangi bir yabancı kaynak kullanımına bağlı olmaksızın yapılan gider
- Erken ödeme iskontoları veya peşin ödeme iskontoları (Alınan sipariş avansları hizmetin ifa/malın teslim edilip fatura düzenleninceye kadar yabancı kaynaklar altında takip edilse de bu nedenle hesaplanan ve faturada iskonto olarak gösterilen ya da mal bedelinden düşülen tutarların gider kısıtlamasına tabi olmadığı görüşünderiz.)
- Kredi sözleşmelerine ilişkin olarak ödenen damga vergisi (kredi sözleşmeleri kavramı çok geniş olmakla birlikte zaten DVK'nın 2 sayılı Listesinin, IV Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar bölümünün 23.maddesine göre bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilere ilişkin düzenlenen kağıtların/şerhlerin zaten damga vergisine tabi olmadığını hatırlatmamızda fayda bulunmaktadır)
- Banka havale ücretlerine ilişkin ödenen banka ve sigorta muameleleri vergisi (yabancı kaynak kullanıma bağlı olmadığından banka havale, referans mektubu, eft ve ekstre masraflarının da bu maddeye dahil olduğunu söyleyebiliriz)

Finansman gider kısıtlaması kapsamı dışındadır. Tebliğdeki “gibi” ifadesinden kısıtlamaya tabi olmayan finansman giderlerinin yukarıdakilerle sınırlı olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca adı her ne kadar faiz gideri de olsa alınan çek/senetler için dönem sonlarında ayrılan »**657-Reeskont Faiz Giderleri**» nin de yabancı kaynak kullanımına bağlı olmadığından gider kısıtlaması kapsamı dahilinde değildir.

Finansman gider kısıtlaması uygulamasında bazı muhasebe hesaplarının (102-103-120-320-370-371-372-373 kodlu hesapların) durumu?

Kanun ve Tebliğde geçici vergi dönemleri dahil VUK'a göre çıkarılacak bilançolar dikkate alınarak finansman gider kısıtlaması yapılması gerektiğine hükmedilmiş ayrıca istisnai bir ifadeye yer verilmemiştir.

Anlaşılacağı üzere bir üst maddedeki tanım ve hesap işleyişleri ile bu ifade birlikte değerlendirildiğinde ara dönemler dahil finansman gider kısıtlamasının hesaplanmasına dayanak olacak bilançonun çıkarılmasında ayrıcalık söz konusu olmayıp özün önceliği kavramı gereği alacak bakiyeli bankaların, ileri tarihli keşide çeklerinin, alacak bakiyesi veren alıcıların yabancı kaynaklarda; borç bakiyesi veren müşterilerin aktifte gösterilmesi gibi hususların muhasebe kaydıyla olmasa dahi dikkate alınması; ilave olarak öz kaynaklara ulaşabilmek için dönem net karının hesaplanması, dönem net karına ulaşabilmek içinse vergi karşılığının hesaplanarak peşin ödenen vergilerle birlikte bilançonun pasifinde yer alması gerektiği görüşündeyiz.

Ancak finansman gider kısıtlamasına esas alınacak bilançoyla finansman gider kısıtlaması sonrası oluşacak bilançonun aynı olması matematiksel döngü nedeniyle mümkün değildir. Bu nedenle gider kısıtlaması sonrasında mali tabloların revize edilmesi gerekecektir.

Yaptığımız açıklamaların aksine yapılacak bir uygulamanın, yabancı kaynakların olması gerekenden daha düşük, öz kaynakların ise daha fazla görünmesine haliyle daha az tutarda finansman giderinin KKEG olarak vergi matrahına/kazanca ilave edilmesine neden olacağı ve bu durumda da vergi ziyanına sebebiyet verilebileceği hususu gözden kaçırılmamalıdır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Finansman Gideri Yanında Finansman Gelirinin de Bulunması Durumu; (netleştirme/mahsup)

a-Finansman gelirinin olması halinde netleştirme: Finansman giderlerinin yanı sıra finansman geliri de elde etmiş olan mükelleflerin netleştirme yapmadan finansman giderleri toplamı üzerinden gider kısıtlaması hesaplaması gerekir. Finansman geliri ile finansman giderinin aynı kaynaktan oluşu (aynı bankadan kredi alınarak vadeli mevduatta değerlendirilmesi gibi) bu durumu değiştirmez.

b-Kur farklarında netleştirme: Yabancı para kurlarındaki düşüş veya yükselişler nedeniyle, geçici vergilendirme dönemleri itibarıyla kur farkı geliri veya kur farkı gideri söz konusu olabilmektedir. Aynı kaynağa ilişkin olarak bir hesap dönemi içindeki aynı veya farklı geçici vergilendirme dönemlerinde oluşan kur farkı gelir ve giderleri mahsuplaştırılarak (646/656 hs) işlem tarihi veya dönem sonu itibarıyla bu kaynağa ilişkin **net kur farkı gideri** doğması halinde bu tutar finansman gideri kısıtlamasında dikkate alınacaktır.

- ✓ Tebliğdeki “... **bir hesap dönemi**” ifadesinden aynı kaynağa ilişkin olan 2022 yılı kur farkı giderinden 2021 yılı kur farkı gelirinin mahsup edilemeyeceği anlamı çıkmaktadır.
- ✓ Aynı dönem içinde bulunsa dahi farklı kaynaklardan olan kur farklarının netleştirilmesi mümkün değildir.
- ✓ Temin edilen yabancı kaynağın mevduat vb. şekillerde değerlendirilmesi sonucu doğacak kur farkı geliri, yabancı kaynağa ilişkin kur farkı giderinden mahsup edilemez.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Örnek 1: Öz kaynakları toplamı 800.000 TL olan (A) A.Ş.'nin aynı dönemde yabancı kaynakları toplamı 1.000.000 TL'dir. Bu döneme ilişkin toplam finansman gideri ise 100.000 TL'dir. Dönem sonu itibarıyla (A) A.Ş.'nin yabancı kaynak tutarı öz kaynak tutarını aştığı için aşan kısma münhasır olmak üzere yabancı kaynaklara ilişkin finansman giderinin %10'luk kısmı, kurum kazancının tespitinde gider olarak kabul edilmeyecektir.

Finansman gider kısıtlamasına tabi tutarın hesabı:

$$\begin{aligned} \text{Aşan kısım} & : \text{Yabancı kaynak toplamı} - \text{Öz kaynak toplamı} & : \\ & 1.000.000 \text{ TL} - 800.000 \text{ TL} = 200.000 \text{ TL} \end{aligned}$$

Aşan kısma isabet eden finansman gideri ;

Finansman gideri x (Aşan kısım Toplam yabancı kaynak) :

$$100.000 \text{ TL} \times (200.000 \text{ TL} / 1.000.000 \text{ TL}) = 100.000 \text{ TL} \times \%20 = 20.000 \text{ TL}$$

Yabancı kaynağın öz kaynak tutarını aşan kısmına isabet eden finansman giderinin %10'luk kısmı olan (20.000 TL x %10=) **2.000 TL** kurum kazancının tespitinde **KKEG** olarak dikkate alınacaktır

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Yıllara Sâri İnşaat ve Onarma İşleri ile Uğraşan Mükelleflerde Gider Kısıtlaması Uygulaması

Gelir Vergisi Kanunu'nun 42'inci maddesi hükmüne göre birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde kâr veya zarar işin bittiği yıl kesin olarak tespit edilmekte ve kazancın tamamı o yılın geliri sayılarak vergilendirilmektedir. Bu işlerle uğraşanların kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin finansman giderlerinin, işin kesin kâr veya zararının tespit edildiği yıl kazancının hesaplanmasında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerektiğinden, gider kısıtlamasına ilişkin uygulama da aynı dönemde yapılacaktır.

Birden fazla inşaat ve onarma işinin birlikte yapılması veya yıllara sâri inşaat ve onarma işlerinin yanı sıra başka işlerin de bulunması halinde, yapılan finansman giderleri hangi yılın kâr veya zarar tutarının tespitinde dikkate alınmıyorsa, o yılda gider kısıtlamasına konu edilecektir.

Öte yandan, finansman gider kısıtlamasına ilişkin hükümler 1/1/2021 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe girdiğinden, bu tarihten önce mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleşmiş olan ancak yıllara sari inşaat ve onarma işlerinin kazancı işin bittiği yılın kazancı olarak beyan edileceğinden henüz kurum kazancının tespitinde dikkate alınmamış olan finansman giderlerinin, inşaat ve onarma işi kazancının hangi yıl beyan edildiğine bakılmaksızın, gider kısıtlanmasına konu edilmemesi gerekmektedir.

Ismail Hakkı GÜNEŞ

Örnek:

(E) A.Ş. inşaat taahhüt işlerinin yanı sıra otomotiv ticareti ile de işigal etmektedir. Şirketin, 2019 yılında taahhüt etmiş olduğu inşaat işi halen devam etmektedir.

(E) A.Ş.'nin 31/12/2021 tarihli bilançosunda yabancı kaynak toplamı 15.000.000 TL, öz kaynak toplamı ise 12.000.000 TL'dir.

Bu döneme ilişkin toplam 600.000 TL'lik finansman giderinin 200.000 TL'lik kısmı halen devam eden yıllara sâri inşaat ve onarma işinin finansmanında kullanılmak üzere alınan krediden kaynaklanmaktadır.

Yıllara sâri inşaat ve onarma işine ilişkin 200.000 TL'lik finansman gideri, halen devam etmekte olan söz konusu inşaat ve onarma işinin bittiği yılın gideri olarak dikkate alınacak olup (E) A.Ş. tarafından 2021 yılında finansman gider kısıtlamasına tabi tutarın tespitinde, 200.000 TL'lik bu finansman gideri dikkate alınmayacaktır.

(E) A.Ş. söz konusu yıllara sâri inşaat ve onarma işini 28/12/2022 tarihinde tamamlamış olup 2022 yılı bilançosunda yabancı kaynak toplamı 16.000.000 TL, öz kaynak toplamı ise 12.000.000 TL'dir. (E) A.Ş.'nin 2022 yılı toplam finansman gideri (yıllara sâri inşaat ve onarma işinden kaynaklanan finansman giderleri dahil) 2.000.000 TL'dir.

2022 yılı kurum kazancının tespitinde dikkate alınacak 2.000.000 TL'lik finansman giderinin 1.500.000 TL'lik kısmı yıllara sâri inşaat ve onarma işinden kaynaklanmaktadır. (İnşaat işine ilişkin 1.500.000 TL'lik bu finansman giderinin 600.000 TL'lik kısmı 2019 yılında, 400.000 TL'lik kısmı 2020 yılında, 200.000 TL'lik kısmı 2021 yılında ve 300.000 TL'lik kısmı da 2022 yılında ödenen faiz giderlerinden oluşmaktadır.)

İsmail Hakkı GÜNEŞ

2021 yılı uygulaması:

Aşan kısım: Yabancı kaynak toplamı - Öz kaynak toplamı

$$15.000.000 \text{ TL} - 12.000.000 \text{ TL} = 3.000.000 \text{ TL}$$

Aşan kısma isabet eden finansman gideri: Finansman gideri x (Aşan kısım / Toplam yabancı kaynak)

$$(600.000 \text{ TL} - 200.000 \text{ TL}) \times (3.000.000 \text{ TL} / 15.000.000 \text{ TL}) = 400.000 \text{ TL} \times \%20 = 80.000 \text{ TL}$$

Dolayısıyla (E) A.Ş., 2021 yılına ilişkin (yıllara sâri inşaat ve onarma işinden kaynaklanan kısım hariç) 400.000 TL'lik finansman giderinin aşan kısma isabet eden 80.000 TL'sinin %10'u olan (80.000 TL x %10=) 8.000 TL'lik kısmını, finansman gider kısıtlaması düzenlemesi uyarınca kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alacaktır.

2022 yılı uygulaması:

Aşan kısım: Yabancı kaynak toplamı - Öz kaynak toplamı

$$16.000.000 \text{ TL} - 12.000.000 \text{ TL} = 4.000.000 \text{ TL}$$

2022 yılında tamamlanan yıllara sâri inşaat ve onarma işinden kaynaklanan ancak 1/1/2021 tarihinden önce tahakkuk ederek mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleşen finansman giderleri mahsup edildikten sonra kalan tutar, 2022 yılında gider kısıtlamasının hesabında dikkate alınacaktır.

Toplam finansman gideri – İnşaat işine ilişkin 1/1/2021 tarihinden önceki finansman gideri:

$$2.000.000 \text{ TL} - [600.000 \text{ TL} (2019) + 400.000 \text{ TL} (2020)] = 1.000.000 \text{ TL}$$

Aşan kısma isabet eden finansman gideri: Finansman gideri x (Aşan kısım / Toplam yabancı kaynak)

$$1.000.000 \text{ TL} \times (4.000.000 \text{ TL} / 16.000.000 \text{ TL}) = 1.000.000 \text{ TL} \times \%25 = 250.000 \text{ TL}$$

Buna göre (E) A.Ş. 2022 yılına ilişkin (1/1/2021 öncesinde yıllara sâri inşaat ve onarma işinden kaynaklanan kısım hariç) 1.000.000 TL'lik finansman giderinin aşan kısma isabet eden 250.000 TL'sinin %10'u olan (250.000 TL x %10=) 25.000 TL'lik kısmını, finansman gider kısıtlaması düzenlemesi uyarınca kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alacaktır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı ve Binek Otomobillerde Gider Kısıtlaması Uygulamaları Nedeniyle KKEG Olarak Dikkate Alınan Finansman Giderlerinin Durumu;

İşletmenin kullanmış olduğu yabancı kaynaklara ilişkin faiz ve kur farkı gibi giderlerden örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı veya binek otomobillerde gider kısıtlaması uygulamaları nedeniyle kurum kazancının tespitinde hali hazırda KKEG olarak dikkate alınmış olanlar finansman gider kısıtlamasına tabi tutarın hesabında dikkate alınmayacaktır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Özel Hesap Dönemi 2021 Yılı İçinde Sona Eren Mükelleflerin Durumu;

Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi hükmü 1/1/2021 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi kazançlarına uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Dolayısıyla, özel hesap dönemi kullanmakta olan ve bilanço esasına göre defter tutan kurumlar vergisi mükellefleri, 2020 yılı içinde başlayıp 2021 yılında sona erecek özel hesap dönemlerinde finansman gider kısıtlamasına tabi tutulmayacaklardır.

Bu mükellefler, 2021 yılı içinde başlayıp 2022 yılında sona erecek özel hesap dönemlerinde şartların oluşması halinde finansman gider kısıtlaması uygulamaya başlayacaklardır.

Adi Ortaklıklarda Finansman Gider Kısıtlaması;

Adi ortaklıkların tüzel kişilikleri bulunmayıp, kazançları dolayısıyla gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olmaları söz konusu değildir. Bu nedenle, adi ortaklık bünyesinde yürütülen faaliyetten doğan kâr veya zarar, adi ortaklığı oluşturan ortaklar tarafından hisseleri oranında kendi kazançlarına dahil edilerek vergilendirilmektedir.

Finansman gider kısıtlaması uygulamasında adi ortaklıklar, adi ortaklığı oluşturan ortaklardan ayrı bir birim olarak değerlendirilecektir. Adi ortaklığın finansman giderleri, adi ortaklığın ortakları tarafından doğrudan kendi finansman giderlerine dahil edilmeyecektir. Ancak, bilançolarında yabancı kaynak tutarı öz kaynak tutarını aşan adi ortaklıklarda, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'u ortakların hisseleri oranında, verecekleri beyannamelerinde KKEG olarak dikkate alınacaktır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Sonuç

5520 sayılı kanunun 11. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşmış olan kurumlar vergisi mükelleflerinin, aşan kısımla sınırlı olmak üzere, yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının % 10'luk kısmı, kurum kazancının tespitinde KKEG olarak dikkate alınacaktır.

Ayrıca, öz kaynak tutarını aşan yabancı kaynaklara ilişkin olarak faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurlarından, yatırımın maliyetine eklenmiş olan yabancı kaynaklardan doğan gider ve maliyet unsurları ise % 10'luk bu kısıtlamaya tabi tutulmayacaktır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde düzenlenen finansman gider kısıtlaması, yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan kurumlar vergisi mükellefleri hakkında uygulanacaktır.

Ayrıca, finansman gider kısıtlaması uygulamasında, yabancı kaynak ve öz kaynak mukayesesi gerekmekte olduğundan bu düzenleme bilanço esasına tabi mükellefler için geçerli olup işletme hesabı esasına tabi mükellefler bu kapsamda değerlendirilmeyecektir.

Gider kısıtlaması kapsamında olup bilanço esasına göre defter tutan kurumlar vergisi mükellefleri, her bir geçici vergilendirme döneminin son günü itibarıyla finansman gider kısıtlaması öncesi Vergi Usul Kanununa göre çıkaracakları bilanço esas alınmak suretiyle öz kaynak ve yabancı kaynak mukayesesi yaparak finansman gider kısıtlamasına tabi olup olmayacaklarını tespit edeceklerdir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Gider ve maliyet unsurlarından yatırımın maliyetine eklenenler gider kısıtlaması kapsamı dışındadırlar.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 42'inci maddesi hükmüne göre birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde uğraşanların kullandıkları yabancı kaynaklara ilişkin finansman giderlerinin, işin kesin kâr veya zararının tespit edildiği yıl kazancının hesaplanmasında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınması gerektiğinden, gider kısıtlamasına ilişkin uygulama da aynı dönemde yapılacaktır. Finansman giderlerinin yanı sıra finansman geliri de elde etmiş olan mükelleflerin gider kısıtlaması uygulamasında söz konusu gelir ve giderlerini birbiri ile mukayese etmek suretiyle netleştirmeleri mümkün olmayıp finansman giderleri toplamının gider kısıtlamasına konu edilmesi gerekmektedir. İşletmenin kullanmış olduğu yabancı kaynaklara ilişkin faiz ve kur farkı gibi giderlerden örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı veya binek otomobillerde gider kısıtlaması uygulamaları nedeniyle kurum kazancının tespitinde hali hazırda KKEG olarak dikkate alınmış olanlar finansman gider kısıtlamasına tabi tutarın hesabında dikkate alınmayacaktır.

Gerek geçici vergilendirme dönemlerinde gerekse yıllık dönemde finansman gider kısıtlamasına tabi olup olunmayacağı hesap döneminin son günü itibarıyla finansman gider kısıtlaması öncesi Vergi Usul Kanununa göre çıkarılacak bilanço esas alınarak tespit edilecektir.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

Örnek Bilanço ve Gelir Tablosu Verilerinden Hareketle Hesaplamalar ve KKEG İle Yevmiye Kayıtları Ve Takip

25.Mayıs.2021 tarih ve 31491 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan tebliğle Mali Tablolar üzerinden yapılan hesaplamalar									
FİNANSMAN GİDER KISITLAMASINA KONU Yabancı Kaynaklar (KVYK+UVYK)	Öz Kaynaklar	Öz Kaynaklar (1)	Yabancı Kaynaklar (2)	Fin.Gid.Top. (3)	656-Kambiyo Zararları Hs	Öz Kaynağı Aşan Kısım (4)	KKEG Hesaplamasında Dikkate Alınacak Tutar (5) {(4)/(2)}	Aşan Kısmı İsbet Eden Fin.Gideri (6) {(3) x (5)}	KKEG Olarak Dikkate Alınacak Tutar (7) {(6) *%10}
95.000.000,00	40.000.000,00	40.000.000,00	95.000.000,00	1.750.000,00	39.000.000,00	55.000.000,00	0,578947368	23.592.105,26	2.359.210,53
				40.750.000,00					

Not: Excel döngüsel hesaplama hatası olması kaçınılmazdır.

Şöyle ki;

Kayıtlar tamamlanıp mali tablolar üzerinden hesaplama mı yapılmalı ? Veya KV hesaplaması yapılmadan önce çalışma kağıtlarında excel üzerinden hesaplamalar (Fin.Gid.Kısıtlaması-KKEG) yapıp vergi hesaplanmalı sorusu sorulabilir.Bize göre 2'nci yol daha realist bir hesaplamaadır.

İsmail Hakkı GÜNEŞ

KKEG HESAPLAMALARINDA DİKKATE ALINMAYACAK FİNANSMAN GİDERİ HESAPLAMALARI

		AKTİF HESAPLARDAN GELEN	
TDHP KOD	AÇIKLAMA	TUTAR	
	100 USD Değerleme Kur Farkları	1.000,00	
	100 EURO Değerleme Kur Farkları	7.000,00	
	101 ALINAN ÇEKLER (Değ.Kur Farkları)	85.000,00	
	102 BANKALAR (Değ.Kur Farkları)	650.000,00	
	120 ALICILAR (Değ.Kur Farkları)	800.000,00	
	121 ALACAK SENETLERİ (Değ.Kur Farkları)	45.000,00	
	128 ŞÜPHELİ ALACAKLAR (Değ.Kur Farkları)	28.000,00	
	129 ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞ.(Değ.Kur Farkları)	335.000,00	
	180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER (Değ.Kur.Far.)	63.000,00	
	195 İŞ AVANSLARI (Değerleme Kur Farkları)	550.000,00	
	280 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER (Değ.Kur Far.)	6.000,00	
			TOPLAM
		2.570.000,00	
AYNI KAYNAĞA AİT MAHSUPLAŞTIRILAN KUR FARKLARI			
	300 BANKA KREDİLERİ (Değ.Kur Farkları)	150.000,00	
	303 UZUN VADELİ KREDİLER ANA PARA TAK.	1.550.000,00	
	320 SATICILAR (Değerleme Kur Farkları)	835.000,00	
	400 UZUN VAD.BANKA KREDİLERİ (Değ.Kur.Fark.)	1.300.000,00	
			TOPLAM
		3.835.000,00	

İsmail Hakkı GÜNEŞ

							Finansman Gider Kısıtlamasında Dikkate Alınması Gereken KKEG Tutar
	HESAPLAMA DEĞERLER TOPLAMI	34.345.000,00	55.000.000,00	0,578947368	19.883.947,37		1.988.394,74
				GELİR TABLOSU (01.2021-12.2021)			
				Borçlanma (Finansman) Giderleri			
	31.03.2022	BORÇ	ALACAK	660-Kısa Vad.HS		39.000.000,00	
	950 BORÇ.NAZIM HS	1.988.394,74					
	950.34.001 Fin.Gid.Kıs.KKEG						
	951 ALACAK.NAZIM HS		1.988.394,74		Hesaplama Dikkate Alınması Gereken Tutar	34.345.000,00	
	951.34.001 Fin.Gid.Kıs.KKEG						
2022/1 dönem Finansman Gider Kısıt.kaynaklanan KKEG (Dikkate alınması gereken KKEG)							

İsmail Hakkı GÜNEŞ

BEKLENTİLERİNİZİN KARŞILANMIŞ OLMASI DİLEĞİMDİR.

Soru ve katkılarınızla konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacağınız için;

TEŞEKKÜRLER

İsmail Hakkı GÜNEŞ